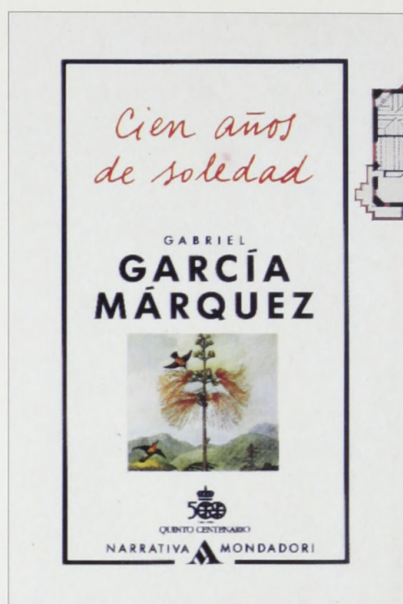

Cien años de soledad
Spanien

Cent'anni di solitudine
Italien

Marquez

Peter Gyllan

Svend Kindt

Naturligvis er et litterært værks værdi uafhængigt af indpakningen, altså af selve bogvarens kvalitet. I det ekstreme, som i Ray Bradbury's Fahrenheit 451, kan værkerne overleve som memorerede tekster, helt uden bogmæssig form. Og den store og nødvendige litteratur har i årtier cirkuleret som livsfarlig undergrundskontrabande i diktaturstater, uden at brugerne har skænket den grafiske kvalitet mange tanker. Indholdet, ikke formen, er litteraturens styrke. Alligevel kan det være interessant, at anskue bøger som det de også er – produkter, fremstillet af papir, pap og tryksværte.

Og har bogen så virkelig udspillet sin rolle? Dømt til undergang i en malstrøm af elektroniske medieudbud, eller bare for dyr og for uspændende for et publikum i 90'erne? Og er bogudgivelser ved at blive underlagt en europæisk standard i form af ensrettet tilrettelægning?

Til formålet har vi set på ni udgaver af samme bog, udgivet i ni forskellige EU-lande. Værket er Hundrede års ensomhed af Nobelpristageren Gabriel Garcia Marquez.

Der er en iøjnefaldende lighed i format, og til en vis grad også grafik, mellem den spanske og den italienske hardcover. Det viser sig da også, at de er udgivet af samme forlag – Mondadori. Smudsomslaget, som er hvidt i den spanske, og nærmest creme-farvet i den italienske, prydes af en drømmeagtigt verdensfjern illustration af J.G. Skelton, der anslår en stemning af fiktion, hvad romanen jo også er.

Peter Gyllan, IDD.

Arbejder som free-lance grafiker og design-skribent. Lærer ved Danmarks Designskole.

Svend Kindt, arkitekt.

Siden 1990 informationsmedarbejder og free-lance skribent ved bl.a. Danmarks Designskole

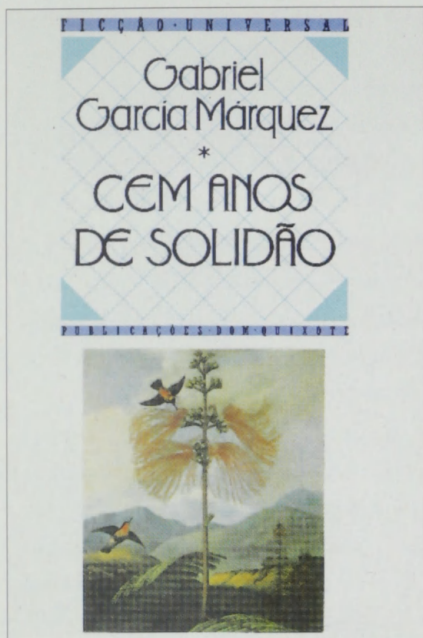
Det italienske omslag yder det smukke latin-amerikanske natursceneri fuld retfærdighed både layout-mæssigt og typografisk, imens det spanske, ved at finde plads til Columbus-jubilæumslogo, markerer det kulturelle fællesskab med forfatterens hjemland.

Fra Portugal kommer en hardcover udgave uden smudsbind. Lidt atypisk i sit format. Også denne bog benytter Skeltons illustration på forsiden, men her virker brugen noget tilfældig og i konflikt med omslagets øvrige grafiske elementer, som der er mange af. Det fremgår at udgivelsen er nr. 39 i en løbende serie af verdensfiktion.

Man må vel også konkludere, at de sydeuropæiske romantekster, eller 'brød' – om man vil, er gennemgående sat i store og letlæselige typer. Dette er i hvert fald ikke tilfældet i den tyske hardcover med smudsomslag, som er blankt og sort og trykt med forfatternavn i grønt, titel i gul og illustration i 'kulører' snarere end farver. Typografien virker klemt, mens illustrationen mislykkes i sit forsøg på at efterligne Skeltons forbillede indholds- og stemningsmæssigt.

Romanteksten er i den tyske bog sat med fluebensmå typer, som kombineret med en for stor skydning, må gøre den vanskelig at læse for de fleste. Almindeligvis har tyske udgivelser et højt kvalitets-niveau, men denne virker faktisk temmelig mislykket.

CEM ANOS DE SOLIDÃO
Portugal

Hundert Jahre Einsamkeit
Tyskland

Hvor den tyske hardcover-sag var kulørt og grafisk forstyrrende, er den tilsvarende hollandske det diametralt modsatte: asketisk indtil det selvudslettende, næsten antiseptisk. Den bog ligner noget man køber på apoteket. På recept. På sine egne præmisser en smuk, traditionspræget udgave, der kan minde een påfaldende om Gyldendals 'Nye stil' fra midten af 50'erne: pæn typografi i blyants med helt faste mellemslag og samme skrift-grader. Nu tildags må det betragtes som en yderst intellektuel og dermed elitær holdning.

Det franske publikum forventer åbenbart også, at en kvalitetsroman skal præsenteres på en enkel og agtværdig måde. Forsiden på den franske Marquez-paperback er hvid med grøn rand. Forfatternavn, titel og 'roman' – som nok er en nødvendig tilføjelse, for dette kunne ligeså godt have været en lærebog anatomi.

Gabriel García
Márquez
Honderdjaar
eenzaamheid
Roman

M

Honderd jaar eenzaamheid
Holland

GABRIEL GARCIA MARQUEZ

Cent ans
de solitude

ROMAN
Traduit de l'espagnol par
Claude et Catherine Denomé

AUX EDITIONS DU SEUIL

Cent ans de solitude
Frankrig

Den engelske paperback kommer fra det velkendte PICADOR forlag, der klart arbejder ud fra en godt gennemprøvet og salgseffektiv model. Her er forsiden uden kryptiske over- eller undertoner: den går lige på. Forrest familiesagaens familie i tegning. Gamle, yngre og spædbørn. I baggrunden den latinamerikanske landsby hvor handlingen udspilles. Bogtitel og forfatternavn trykt markant og med ekstra 'kvalitetsmærkning' (i gult og rødt) i form af NOBELPRISVINDER 1992. Forsidetyposet er i grunden temmelig hæsleg, et af disse mærkeligt skarpskårne, næsten brutale designer-alfabeter. Men her fungerer det faktisk godt.

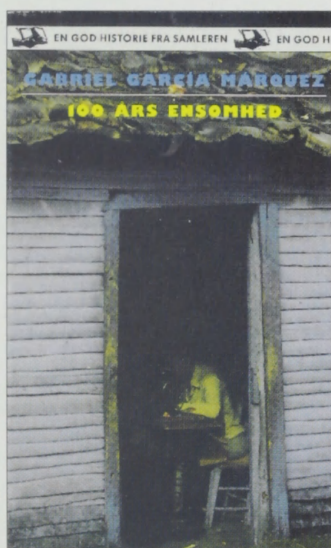
Det er også værd at bemærke, at denne billigbog i starten har trykt handlingens omfattende 'familietræ', en hjælp ellers kun den hollandske udgave havde med af de foregående.

Bagsidens korte introduktionstekst lover, at "dette er en af de få bøger, som kan ændre et menneskes liv". Intet mindre! Denne paperback er klar i sin hensigt og forbrugervenlig.

Det sidste kan man i hvert fald ikke sige om den danske billigbog fra Samlerens forlag. Dens fotografiske (eneste i denne samling) forside forestiller en person, som sidder i et dunkelt skuragtigt hus med en gammel symaskine. Salgsincitamentet – det berømte forfatternavn – drukner i sin kontrastsvage blå og fede typografi. Til gengæld er titlen trykt i gul signalfarve. Men den er forkeret. Bogens titel er Hundrede års ensomhed (som det kan læses på titelbladet) og IKKE 100 års ensomhed. Det er ikke ligegyldigt, om man bruger tal eller bogstaver, og dette bekræfter kun det generelle indtryk af redaktionel sjusk og udformningsmæssig ligegyldighed. Sidst men ikke mindst, er det hele blevet trykt med ujævn sværte. Prisen = 85 kr. Man skulle tro det var 3,95!

ONE HUNDRED YEARS OF
SOLITUDE
England

100 ÅRS ENSOMHED
Danmark

Manglende indsigt i græsk bogstavering gør det svært at udtale sig alt for skråsikkert om denne paperback. Romantitlen står dog klokkeklar i en halvfed grotesk, mens forfatternavnet ikke er specielt fremhævet. Illustrationen er ubehjælpelig: en kvinde med barn på ryggen og blomster under armen, men underligt kejtet i tegningen og forsynet med bowlerhat. En hattetype som er udbredt i Bolivia, men vist ikke hvor romanen finder sted. Selve teksten virker for en ikke-kyndig temmelig gnidret og kompakt.

Med et forbehold i, at denne Marquez-kavalkade synes forbavsende lidt at ville bekræfte visse kendte forestillinger om de udvalgte landes nationale designkarakteristika, kan man rolig fastslå, at det er svært at få øje på nogen udligning af det individuelle præg fra land til land, lige bortset fra den udstyrsmæssige enstemmighed mellem de to MONDADORI-udgivelser. Ingen af bøgerne er egentlig særlig opsigtsvækkende, de er alle traditionelle og følger gængse konventioner. Yderpunkterne er den franske og hollandske 'intellekt-pakning' og den engelske 'appel-til-et-større-publikum-præsentation'. De spanske og italienske fremtræder som prestige-bøger, især sidstnævnte vil pynte på ethvert sofabord i et dannet hjem. Men ingen af udgivelserne giver noget bud på en ny tids bog. Sådanne bud dukker ellers op med mellemrum, ikke mindst inden for de forhold som har med prisen at gøre. Et italiensk forlag 'Stampa Alternativa' har eksperimenteret med masseudgivelser i mini-format til priser, som er helt nede på det vi betaler for aviser. I USA er udkommet klassikere til en enkelt dollar pr. styk, inklusive noter!

Det kan godt være, at der var brug for nytænkning også på det europæiske plan? Fremkaldt af synet af den danske Marquez-bogs elendighed melder et provokerende spørgsmål sig: ville en rationel produktion af bøger i et uniformt men højt designstandard ikke være at foretrække, frem for et tvivlsomt nationalt særpræg?

Men der har vi jo Maastricht-dilemmaet om igen.
Selv dette indlægs to forfattere ville ikke kunne
enes om svaret.

Hundrede Års ensomhed
Grækenland

